

№ 37.

Warszawa, d. 13 września 1924 r.

№ 37.

REDAKCJA i ADMINISTRACJA: Warszawa, Chmielna 2 m. 6, tel. 114-26. Adres telegr.: „Metalowcy — Warszawa“.

Prenumerata wynosi wraz z przesyłką w kraju: Złp. 4 kwartalnie. Nr. pojedynczy gr. 40.
Członkowie Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych otrzymują „PRZEMYSŁ METALOWY“ bezpłatnie.

SZWEDZKIE
ŁOŻYSKA
KULKOWE

SKF

Warszawa
Kopernika 13
Telefon 12-14

339

Tow. Akc. J. JOHN w Łodzi

WYRABIA JAKO SPECJALNOŚĆ:

Transmisje i części transmisyjne; **Koła** zębate; **Naprężacze** pasów i t. p. Konstrukcja lekka i solidna; wykonanie wzorowe; minimalne zużycie siły i smarów. Dostawa normalnych części z zapasu.

Tokarki szybkoobrotowe, konstrukcji nowoczesnej wykonane najdokładniej, o wysokości kół 150, 230 i 300 mm i długości toku do 3 metrów. Łby reolwerowe, lunety, uchwyty samocentrujące. **Imadła** równoległe o szerokości szczęk 100 mm.

Wiertarki słupowe 32 i 40 mm.

Kalandry wszelkiego rodzaju dla przemysłu włókienniczego i papierniczego jak: rolkowe, frykcyjne, wodne, matowe, **finiszowe** prasy nieckowe (Muldenpressen). Wykonanie pierwszorzędne, w niczym nieustępujące najdroższemu zagranicznemu kalandrom. Około 200 kalandrów w ruchu. **Reparacja** walców, obtaczanie, szlifowanie i obijanie bawełną, jutą lub papierem.

Kotły żeliwne oryg. **Strebel'a** do ogrzewań centralnych.

Ruszty ekonomiczne podług własnego systemu i **odlewy** według nadesłanych modeli lub rysunków.

Własne biura sprzedaży:

WARSZAWA

LWÓW

KRAKÓW

POZNAŃ

LUBLIN

GDĄŃSK

Jerozolimska 51

Zybklikiewicza 39

Basztowa 24

Wały Z. Augusta 2

Krak.-Przedm. 58

Schüsseldamm 62

PRZEMYSŁ METALOWY NA IV TARGACH WSCHODNICH.

Tegoroczne Targi Wschodnie we Lwowie zostały otwarte 5 września, uświetnione obecnością p. Prezydenta Rzeczypospolitej, którego Lwów poraz pierwszy witał w swych murach. Jednakże pomimo związanych z tem uroczystości, jak również zapowiadanej I-szej Wystawy rolniczo-hodowlanej, udział przedsiębiorstw przemysłowych polskich był znacznie mniejszy niż w latach poprzednich.

Z przemysłu metalowego na zesłorocznych Targach były eksportowane wyroby około 60-ciu fabryk dużych i średnich, stowarzyszonych w Polskim Związku Przemysłowców Metalowych, a w r. b. zaledwie 34 fabryki stowarzyszone wystawiły swoje wyroby

bezpośrednio lub za pośrednictwem swoich lwowskich przedstawicieli. Przemysł hutniczy staropolski wcale nie wziął udziału, a przemysł górnośląski był reprezentowany tylko przez jedną hutę i kilka mniejszych fabryk wyrobów metalowych. Jedyne fabryki maszyn i narzędzi rolniczych ze względu na zapowiadaną pierwszą wystawę rolniczą, wystąpiły z inicjatywy Zarządu Grupy II P. Z. P. M. gremjalnie na wspólnym terenie, wystawiając wszystkie typy maszyn i narzędzi wyrobionych w kraju.

Zapewne większość fabryk przemysłu metalowego powstrzymała od udziału w IV Targach przeżywany kryzys gospodarczy, lecz niewątpliwie i sama organizacja Targów, jak również nikle stosunki handlowe z najbliższymi wschodnimi i południowo wschodnimi

sąsiadami, przyczyniły się do słabszego niż w poprzednich latach udziału wystawców. O ile organizacja Targów, a zwłaszcza stosunki monopolowe wytworzone przez uprzywilejowane przez Zarząd Targów biuro transportowe nie zostaną zmienione, wielu z tegorocznych wystawców powstrzyma się od wzięcia udziału w następnych targach.

Targi Wschodnie spełniły jedno ze swych zadań: zaznajomiły poszczególne ziemie polskie z ich wzajemną produkcją, drugi zaś cel—nawiązanie stosunków handlowych z najbliższymi wschodnimi sąsiadami przy obecnej organizacji Targów oraz niezależnych od zarządu przyczyn, nie został osiągnięty.

Z powyższych względów jak również i warunków politycznych, następne Targi byłoby wskazaniem urządzić w innym mieście na Kresach Wschodnich, jak np. w Wilnie.

Wogóle Targi Lwowskie nabierają coraz więcej lokalnego charakteru, gdyż głównie wystawiają i sprzedają na nich swoje wyroby tak pochodzenia krajowego jak i zagranicznego, przede wszystkim kupcy lwowscy.

Przemysł metalowy zagraniczny naogół po za samochodami, był słabo reprezentowany.

Ażeby dać czytelnikom choć pobieżny obraz wystawy działu przemysłu metalowego, wyliczymy odnośne firmy i eksponowane przez nie wyroby w poszczególnych pawilonach:

W I-szym tak zwanym pawilonie Sztuki znajdujemy wyroby: fabryki wózków dzieciennych „Eros“ ze Stanisławowa; Wielkopolskiej fabryki wózków dziecięcych E. Śladie z Bydgoszczy i fabryki mebli żelaznych Józef Procko, Lwów.

W II-gim pawilonie Rolnictwa znajdujemy gęsto urządzone stoisko znanej fabryki piór stalowych K. Wasilewski i S-ka, następnie wyroby metalowe fabryki „Multum“ z Krakowa, galanteryjno-metalowe f. A. Eweliński i S. Lewin z Warszawy, pozatem maszyny do pisania wyrobu polskiego „Idea“, fabryki Wł. Paciorkiewicz z Bydgoszczy.

W III-im pawilonie polskiego banku przemysłowego, znajdujemy stoisko Śląskiej fabryki „Mewa“ z Bielska, która wystawiła całą kolekcję najrozmaitszych fasonów i kolorów kapsli do butelek, jak również album z kapslami specjalnie doborowanymi do kolorów i stylu etykiet; maszyny młyńskie fabryki „Ferrum“ ze Lwowa, wyroby f. Bracia Hempel z Warszawy, f. „Stop“ ze Lwowa i kasy ogniotrwale f. Wł. Chudzikowski ze Lwowa.

W pawilonie prowizorycznym III/IV wyroby firmy W. Noskowski i S-ka z Poznania, wózki dziecienne f. „De-be-ka“ z Krakowa i wyroby metalowe, jak linje, cyrkle do ołówków i różne zaciski f. H. Herszkowicz z Sosnowca.

W następnym pawilonie Ziemińskiego Banku Kredytowego znajdujemy motor systemu Diesel'a z kompresorem typu nowozbudowanego w Warszawskiej Fabryce Budowy i Eksploatacji motorów spalinowych prof. Dr. L. Ebermana. Motor ten jest pionowy, trzycylindrowy, o mocy 75 HP, na ropę naftową i gaz ziemny. W tymże pawilonie znajdują się sikawki i przyrządy pożarnicze f. „Hydro-pol“ ze Lwowa.

W pawilonie „Nafta“ całą środkową część zajęła swoimi wyrobami f. „Stocznia Gdańska“. Fabryka ta umieściła tu motor Diesel'a bez kompresora, leżący, na ropę i gaz ziemny, syst. Körtinga, o mocy 25 HP, po za tem kilka motorów spalinowych pionowych od

8 do 80 HP, centryfugi do cukrowni, motory elektryczne, transformatory, armaturę i narzędzia stalowe, jak: frezy ze stali szybkoobrotowej, rozwiertaki, gwintowniki i t. p. Przed pawilonem pomieszczono beczki, wózki do przewożenia kłoców, wagoniki do buraków i wózki kołkowe omawianej fabryki.

W tymże pawilonie wystawione były wyroby fabryki przyrządów precyzyjnych „J. Bujak“ ze Lwowa, f. „Polskie zakłady elektryczne Siemens“, f. „Fitznerowskiej fabr. śrub i nitów“ z Siemianowic i różne wyroby Związku angielskich przemysłowców „Becos Trades Ltd.“.

W pawilonie IX-ym wystawiły platerzy f. „A. Kummer“ i f. „I. Neumark“ z Warszawy, galanterję brązową i odznaki wojskowe f. „J. Mirowski“ i f. „S. Grossmann—Rozmański“ z Warszawy, wyroby srebrzone f. „Bracia Klotz“ i f. „W. Krupski i Matulewicz“, obydwie z Warszawy, zegary — f. „B. Śledziński“ z Poznania i f. „H. Szakow“ z Warszawy, przybory metalowe do golenia — f. „Bracia Pawelscy“ z Warszawy.

Pawilon X-ty Centralny prawie wyłącznie był zajęty wyrobami przemysłu metalowego, a więc z grupy maszynowej: obrabiarki fabryki „Pionier“, motor i tokarka rewolwerówka f. „Perkun“, 2 traki i najrozmaitsze obrabiarki do drzewa f. „Unja“ d. Blumwe z Bydgoszczy, kilka tokarek w ruchu z transmisją, wiertarki, wszelakie części transmisji i piece f. Tow. Akc. Fabryk budowy transmisji, maszyn i odlewni żelaza J. John w Łodzi, obrabiarki f. „Frema“ z Bielska, maszyny młyńskie Tow. Akc. „Młynotwórnia“ z Warszawy, maszyny górnicze f. Stephan, Frölich i Klüpfel S. A. z Katowic, maszyny i narzędzia koszykarskie f. M. Samsonowicz z Dębicy.

Z grupy fabryk elektrotechnicznych: „B-cia Bor-kowscy“, fabryka żyrandoli, Polsko-holenderska fabryka lampek elektrycznych „Philips“ z Warszawy, Tow. przemysłowe „Kabel“ S. A. z Warszawy, Tow. Akc. „Kabel Polski“ z Bydgoszczy i Małopolska fabryka żarówek „Żareg“ ze Lwowa.

Z grupy wag i narzędzi: Sp. Akc. Fabryki wag „W. Hess“ z Lublina wystawiła wagi poczynając od najmniejszej wagi stołowej, a kończąc na mechanizmie wagi wagonowej; wagi i pilniki wystawiła f. „Weber, Dahne i S-ka“ z Warszawy, pilniki f. J. Sosnowski ze Skarżyska, różne narzędzia f. Tomaszowska fabryka narzędzi i wyrobów metalowych, aparaty mierniczo-gorzelnicze f. M. Bober ze Lwowa.

Z grupy wyrobów żelaznych znajdujemy gwoździe i śruby f. „Brevillier i Sp. i A. Urban i Synowie“ z Ustronia, gwoździe i drut f. „Wadowicki przemysł drucziany“ i f. Wytwórnia gwoździ i sztanconia żelaza Jurtzik i S-ka z Mikołowa, okucia budowlane — firma „Werrol“ ze Lwowa, haccele — f. Pierwsza Polska fabryka haceli „Podkowa“ z Sosnowca, łańcuchy żelazne rolkowe i sikawki f. „Bracia Mencil“ z Warszawy, kłódki, zamknięcia i łańcuchy f. „Mazur“, noże do sieczkarni i toporki f. „Arma“ inż. W. Gorzkowski z Warszawy.

Z grupy fabryk wyrobów metalowych wystawiły: f. „Pelikan“ naczynia aluminiowe, f. „Metal“ fabryka wyrobów metalowych i akumulatorów Dr. Inż. S. Bieńkowski Sp. Akc.—śruby, naśrubki, nity, rury i plomby ołowiane; lampy i latarnie f. „Polmet“ ze Lwowa.

Prócz tego w tymże pawilonie spotkaliśmy wyroby firm: Odlewni żelaza W. Katuszewski z Noworadomska, f. „Skarbiec“ z Białej, f. „S. K. F.“, f. „Bail-

donhütte" i f. J. Gałęzowski i L. Müller z Radomia, B-cia Pluciński z Poznania, J. M. Proszower i S-ka z Warszawy, „Glinice“ z Radomia i wagi f. „Imperial“.

W skrzydłach pawilonu centralnego znalazły pomieszczenie, wyroby fabryki fortepianów A. Fibiger z Kalisza, fabryki mebli żelaznych i wózków dziecięcych Kongrecki i Kohn z Częstochowy, fabryki łopat i podków „Kres“ z Białej, f. „Pług“ z Tarnowskich Gór, f. T. Kowalski i A. Trylski, fabryki naczyń mleczarskich „Omega“ i f. R. Linkowski z Warszawy.

Naprzeciw centralnego pawilonu wystawiła swoje eksponaty Górnicza i Hutnicza S. A. Węgierska Górka we własnym pawilonie zbudowanym z rur żeliwnych.

Wolne pole za pawilonem centralnym zajęły fabryki maszyn i narzędzi rolniczych, pomieszczając swoje okazy na powierzchni około 4000 m².

Do nich należą: Tow. Akc. H. Cegielski z Poznania, „Unja“ Zjednoczone fabryki maszyn S. A. z Grudziądza, S. A. Zjednoczenie polskich fabryk maszyn i narzędzi rolniczych z Warszawy, T. A. M. Wolski z Lublina, S. A. „Potęga“ z Krakowa, fabryka Nitsche i S-ka z Poznania, T. A. Bronikowski, Grodzki i Wasilewski z Warszawy, S. A. Bank Rolniczy ze Lwowa, S. A. „Bracia Biskupscy“ z Kołomyji, T. A. „Trzebinia“, złączone fabryki maszyn rolniczych Fr. Melichar i S-ka i T. A. Hoffher Schrantz Clayton — Schuttleworth.

Szczegółowy opis maszyn i narzędzi rolniczych będzie podany w Nr. 1 miesięcznika „Maszyny Rolnicze“, który wyjdzie z druku w najbliższych dniach.

Fabryki metalowe krajowe wzięły udział w IV Targach Wschodnich w liczbie około 90-ciu, podczas gdy na III Targach było ich przeszło 120, a na II-ich około 150.

K. Pichelski.

OŻYWIENIE DZIAŁALNOŚCI TOWARZYSTWA KREDYTOWEGO PRZEMYSŁU POLSKIEGO.

W związku z informacją w № 35 „P. M.“ z 30 ub. m. w sprawie umowy o realizację dolarowych listów zastawnych wyjaśniamy w dalszym ciągu:

Rokowania ze wspomnianą grupą amerykańską są posunięte tak daleko, że podpisanie umowy zależne jest obecnie już tylko od T-wa Kredytowego. Główne podstawy umowy tej są:

1. Grupa amerykańska zobowiązuje się zrealizować piętnastoletnie 7% -we listy zastawne T-wa w walucie dolarowej za sumę nominalną 5 000 000 dolarów po kursie 72 za sto dolarów nomin. z potrąceniem 1/4% na koszty rzeczoznawców technicznych i 1/8% na koszty prawne, związane z przeprowadzeniem tej umowy.

2. Przez cały czas trwania umowy, t. j. do dn. 15 lutego 1925 r., T-wo Kredytowe zobowiązuje się nie wypuszczać na rynek jakichkolwiek innych listów dolarowych, prócz zakontraktowanych przez grupę.

3. Częściowo, do wysokości 40% zakontraktowanej sumy nominalnej 5 000 000 dolarów T-wo Kredytowe może przedstawić do realizacji na tych samych warunkach listy w walucie funtowej angielskiej, które byłyby ewent. umieszczone przez grupę na rynkach angielskich.

4. Z sumy, przypadającej członkom T-wa Kredytowego na zrealizowane listy, 35% pozostaje w Ameryce do dyspozycji członków T-wa na pokrycie ich rachunków za zakupione w Ameryce surowce, towary lub maszyny. Pozostawiona przytem T-wu i jego członkom jaknajwiększa swoboda działania przy skutecznieniu jakichkolwiek zakupów w Stan. Zjednoczonych.

Grupa pragnie jednak otrzymać wiadomości, dotyczące projektowanych zakupów, aby mogła dać sposobność swym zaprzyjaźnionym firmom do składania ofert konkurencyjnych.

Warunek dostarczenia przez T-wo Kredytowe na żądanie grupy nowej partji listów dolarowych na tych samych warunkach nie istnieje.

Kalkulacja pożyczek, zaciąganych w T-wie Kredytowym i realizowanych na zasadzie powyższej umowy przedstawia się na przykładzie w sposób następujący:

„Z otrzymanej listami T-wa Kred. w nomin. wysokości 100 000 dolarów pożyczki, przemysłowiec otrzymuje efektywn. dolarów 71 635 (w tem ewent. 35% towarami i t. d.) W ciągu pierwszych 5 lat płaci przemysłowiec T-wu Kredytowemu (na kupony, podatki od kuponów, kapitał zapasowy i koszty administr.) od sumy pożyczki nominalnej około 8,5% rocznie, czyli od zrealizowanej efektywnej sumy — ok. 12% rocznie. Poczynając od szóstego roku, w ciągu następnych 10-ciu lat, łącznie z ratą amortyzacyjną na spłatę pożyczki, przemysłowiec płaci ok. 20,9% rocznie w stosunku do otrzymanej efektywnej sumy. W ciągu tego okresu następuje zupełna spłata zaciągniętej pożyczki. Gdyby ktoś z przemysłowców pragnął spłacić pożyczkę częściowo lub w całości, przed upływem 15-stu lat, może to uczynić w każdym czasie, spłacając dług T-wu gotówką lub listami zastawnymi w nowinalnej ich wartości. W tym wypadku poniesiona na kursie listów spłata przy zaciągnięciu pożyczki, mogłaby być częściowo pokryta w skutek spłaty pożyczki temż listami, kupionymi na giełdach po kursach, niższych od al pari.“

Przykład powyższy wykazuje w dostatecznej mierze korzyści, jakie mogą osiągnąć przemysłowcy przez zaciąganie długoterminowych pożyczek w T-wie Kred. Przem. Pol. Od przemysłowców, pragnących zrealizować swe listy na zasadzie powyższej umowy T-wo Kredytowe odbiera stosowne deklaracje. Takich deklaracji T-wo otrzymało już na sumę ok. 3 500 000 dolarów. Po uzupełnieniu sumy tej do wysokości zakontraktowanych 5 000 000 dolarów, T-wo podpisze umowę z grupą amerykańską, co winno nastąpić przed dniem 10 b. m.

CZAS PRACY W NIEMCZECH.

Z Nr. 17 „Przeglądu Gospodarczego“ podajemy dane o czasie pracy w Niemczech, zebrane przez Centralną organizację niemieckich związków robotniczych. Ankieta, przeprowadzona celem ujawnienia zakresu zastosowania nowych przepisów o czasie pracy, nie dała liczb ścisłych, lecz pozwala zorientować się w rozmiarach wprowadzonej reformy. Ankieta objęła 42 122 zakładów przemysłowych, zatrudniających pomiędzy 12-m a 17 m maja r. b. 2 453 523 robotników.

Z liczby 13 390 zakładów przemysłowych, obejmujących przemysł metalowy i zatrudniających 1 269 399 robotników — powyżej 48 godzin pracy tygodniowo przeważało 52,1% zakładów, zatrudniając 63,5% robotników, pracujących w przemyśle metalowym; powyżej 54 godzin tygodniowo 10,8% ogólnej ilości zakładów, obejmując 21,1% robotników tego przemysłu.

W liczbach bezwzględnych sytuacja przedstawia się następująco:

Tygodn. godz.	zakładów	%	robot.
poniżej 48	pracowało 466	35	49 199
48	5 950	45	414 377
48 — 51	731	5,5	73 576
51 — 54	4 797	36	465 070
powyżej 54	1 446	10	267 177

RYNEK TOWAROWY NA SUROWCE I ARTYKUŁY TECHNICZNE DLA PRZEMYSŁU METALOWEGO.

Ceny hurtowe na surowce i artykuły techniczne dla przemysłu metalowego w dniu 11/IX 1924 r. w złotych (pg. danych S. A. „Zjednoczeni Polscy Przemysłowcy Metalowi“).

a) za 1 tonę franco wagon stacja załadowania:

Surówka odlewnicza „Chlewiska“ na węglu drzewnym	Zł.gr. 165.—
Surówka odlewnicza „Staporków“ № 1	170.—
„ „ „ Witkowska № 1	164.—
Złom żeliwny (fragment lany)	115.—
Żelazo handlowe krajowe	222.—
Bednarka gorąco walcowana	256.—
Bednarka zimno walcowana	445.—
Walcówka (drut okrągły od 5 1/2, do 13 mm., kwadratowy od 5 1/4 do 8 mm.).	274.—
Błacha (cena zasadnicza)	282.—
Koks karwiński	48,35
Koks górnolaski twardy	35,00
„ „ „ miękki	33,00
Węgiel kowalski myty cieszyński	36,65
„ „ „ dąbrowski gruby	22,60
„ „ „ górnolaski gruby	26,95

Cegła ogniotrwała normalna (za sztukę gr. 15)	60.—
„ „ „ kopułakowa	65.—
Głina ogniotrwała mielona	25.—
Zaprawa szamotowa	32,50
Grafit podwójnie szlamowany	132.—
Kamień wapienny	4.—

Cena odlewów żelaznych.

Podług notowań Grupy V (Odlewni) Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych cena odlewów żelaznych surowych dla Warszawy, aż do odwołania, wynosi od 0,45 do 0,52 złp. za 1 kg. loco fabryka.

Ceny metali według notowań giełdy londyńskiej
(w złotych po kursie średnim dnia za 1 tona metr.).

D a t a	4/9	5/9	6/9	7/9	9/9
Średni kurs waluty	23,22 1/2	23,18 1/4	23,20	—	22,97 1/2
Aluminium	—	2852	—	—	—
Antymon	—	1129	—	—	997
Cyna standard	5852	5887	—	—	5731
Cynk hutniczy	755	753	—	—	747
Miedź elektrolityczna	1560	1572	—	—	1531
„ „ „ standard	1451	1449	—	—	1432
Ołów miękki hutniczy	758	755	—	—	757
Rteć	8709	8934	—	—	—
Nikiel	—	—	—	—	3448

WYDAWCA: W imieniu Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych: Dyrektor Zarządzający inż. S. J. Okolski.
REDAKTOR inż. Maurycy Chorzewski.

Źródła zakupu:

- Armatura na parę i wodę:**
S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.
- * Spółka Akcyjna Budowy Kocioł Parowych i Maszyn. „W. Fitzner i K. Gamper“ w Dąbrowie.
- Beczki żelazne:**
Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.
* S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.
- Dźwigniki—Łańcuchy:**
Bracia Jenike, inż., Warszawa, Żórawia 12. tel.: 29-64 i 220-00.
* Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.
- Garbarskie maszyny:**
B-cia Steinberg i Sp. w Warszawie, Wronia 80.
- Gwoździarki i ciągniki:**
B-cia Steinberg i Sp. w Warszawie, Wronia 80.
- Imadła ślusarskie kute:**
S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.
- Konstrukcje żelazne:**
Inż. Gniazdowski i Janiszewski Sp. Akc. w Lublinie.
* S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.
- Konstrukcje żelazne, schody, cieplarnie:**
Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.
- Kotły parowe:**
S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.
* Spółka Akcyjna Budowy Kocioł Parowych i Maszyn. „W. Fitzner i K. Gamper“ w Sosnowcu.
- Kuto lane odlewy:**
Inż. Gniazdowski i Janiszewski, Sp. Akc. w Lublinie.
- Kuźnie polowe:**
Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.
- Liny stalowe—Drut stalowy:**
Bracia Jenike, inż., Warszawa, Żórawia 12, tel.: 29-64 i 220-00.
- Lokomobile przemysłowe:**
Nitsche i S-ka, Fabryka Maszyn w Poznaniu.
- Łańcuchy „Galla“:**
Transmisyjne, ciężarowe i rolkowe wszelkich wymiarów, Bracia Mencil, Fabryka Wyróbów Żelaznych. Warszawa, ul. Czerwonego Krzyża 3, tel. 13-83.
- Maszyny rolnicze:**
Nitsche i S-ka, Fabryka Maszyn w Poznaniu.
- Maszyny ceglarskie:**
B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.
- Odlewnie żelaza:**
Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.
- Odlewnie żelaza i metali:**
S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.
- Odlewnie żelaza i metali:**
B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.
- * Spółka Akcyjna Budowy Kocioł Parowych i Maszyn. „W. Fitzner i K. Gamper“ w Dąbrowie.
- Okna żelazne:**
Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.
* Krawczyk i S-ka w Zawierciu.
- Prasy ekscentryczne, frykcyjne i balansowe:**
B-cia Steinberg i Sp. w Warszawie, Wronia 80.
- Prasy, tłoczkarki cierne, mimośrodowe i balansowe:**
B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.
- Pędnie:**
Krawczyk i S-ka w Zawierciu.
* B-cia Steinberg i S-ka, w Warszawie Wronia 80.
* B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.
- Pompy:**
Brandel, Witoszyński i S-ka, Grochowska 37.
- Ruszt do palenisk ruchomych i stałych:**
St. Weigt i S-ka, Łódź, Senatorska 22, tel. 2-87.
- Sikawki i narzędzia ogniowe:**
Bracia Mencil, Fabryka Wyróbów Żelaznych i Sikawek. Warszawa, ul. Czerwonego Krzyża 3, tel. 13-83.
- Sawnice (krany) mostowe, przesuwne, dźwigi pionowe-elektryczne, transmisyjne, ręczne:**
Inż. Gniazdowski i Janiszewski, Sp. Akc. w Lublinie.
* Bracia Jenike, inż. Warszawa, Żórawia 12, tel.: 29-64 i 220-00.
* Warsz. Fabr. Masz. windowych „Siła“, Chłodna 5, tel. 47-78.
- Śruby, nakrętki, nity:**
Bartelmuss i Suchy, Bielsko (Śląsk).
- Turbiny wodne syst. Francis'a** o wysokim współczynniku pożytecznego działania. L. Warwasiński, J. Wojakowski i Sp. Fabryka Maszyn i Odlewnia Żelaza w Noworadomsku.
- Wagony wąskotorowe osobowe i towarowe:**
S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.
* Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.
- Walce młyńskie utwardzone:**
St. Weigt i S-ka, Łódź, Senatorska 22, tel. 2-87.
- Wiertarnie kolumnowe szybkie:**
Najnowszej typu. L. Warwasiński, J. Wojakowski i Sp. Fabryka Maszyn i Odlewnia Żelaza w Noworadomsku.